

Terepgyakorlat I.

A tantárgy kódja:	FDB1701, FDB 1701L, FDO 1224
A meghirdetés féléve:	2. szemeszter
Előfeltétel:	FDO1102, FDO1104E, FDO1108, FDO1214E
Időtartama:	5 nap (30 tanóra)
Kreditpont:	3K, (FDO 1224-nek 1K)
Számonkérés módja:	gyakorlati jegy (több részjegy átlaga!)

Szakmai információk:

A tantárgy általános célja az, hogy az egyes alapozó tárgyak ismeretanyagának vonatkozó részeit terepi körülmények között gyakorolhassák (alkalmazhassák) a hallgatók.

A gyakorlati jegy megszerzéséhez az alábbiakat kell teljesíteniük a hallgatóknak:

I. Térkép- és vetülettan I-II. tantárgyból

1. Meg kell ismerni a terepi tájékozódás valamennyi empirikus módszerét, a helymeghatározás hagyományos és GPS segítségével történő mozgáshoz felhasználható eszközök (iránytű, tájoló, GPS) használatát.
2. Meg kell ismerni a különböző geodéziai műszerekkel végrehajtható alapvető mérések elvét (pl. a szintezés menetének a végrehajtását, az iránykitűzést, a pontos helymeghatározást).
3. Különböző szerkesztési feladatokat kell végrehajtani az elméletben tanultak alapján (pl. terepvázlatok és tájképvázlat szerkesztése a bejárando terepen, térképvázlat szerkesztése előre kijelölt útvonaltervről).
4. Előre elkészített térképvázlat segítségével tőréspontokat kell felkeresni és el kell tudni végezni az útvonal korrekciós javítását, pontosítását is.

Mindezek végrehajtásához az alábbi eszközök gyakorlati használatát kell ismerni:

- szintező műszer,
- GPS-, tájoló különböző típusai,
- katonai- és turistatérképek,
- gördülő távolságmérő,
- és a szerkesztéshez használatos eszközök.

II. Éghajlattan I. tantárgyból

A hallgatóknak a legalapvetőbb meteorológiai műszerek felhasználásával egész napos mikroklíma-mérést kell végezniük, melynek eredményeit még a terepgyakorlat ideje alatt grafikusan fel kell dolgozni, szakmailag ki kell értékelni (ez utóbbit egyénileg kell elvégezni, amennyiben a hallgató másolatot, komolytalan, szakszerűtlen összegzést ad be, az elégtelen részjegyet von maga után).

III. Általános természeti földrajz I-II. tantárgyból

A hallgatóknak kijelölt terepszakaszon alapvető geomorfológiai, hidrogeográfiai és biogeográfiai megfigyeléseket, illetve méréseket kell végezniük, megadott szempontok alapján. Mindezek elvégzéséhez részletes topográfiai- és turistatérképet, mérő- és szerkesztőeszközöket kell használni. A gyakorlat során végzett munkáról max. 5 oldal terjedelemben illusztrált összegzést kell elkészíteni. (Amennyiben a beadott munka szakszerűtlen, esetleg másolat, az elégtelen részjegyet von maga után.)

IV. A terepgyakorlat földtani részének teljesítési követelményei

A terepmunka célkitűzése és tematikája:

Az osztatlan képzésben résztvevő első éves hallgatók, az I. évf. BSc földrajz szakos hallgatók (valamint a II. évf. földrajz szakirányt választó hallgatók) az egyes alapozó tárgyak (pl. Fejezetek az általános földtan

témaköreiből I-II., Általános természetföldrajz I-II.) elméleti ismeretanyagának birtokában megismerkednek azok gyakorlati, terepi alkalmazásával.

Az ismeretanyag feldolgozásához az intézet oktatói (Dr. Hanusz Árpád, Dr. Sütő László, Dr. Vass Róbert, Dr. Tőkés Tibor, Dr. Dobány Zoltán) részletes ábraanyagot vagy egyéb segédanyagot adnak közre, amelyet minden hallgatónak a gyakorlat megkezdése előtt be kell szereznie (fénymásolat formájában).

A terepgyakorlati földtan részjegy megszerzésének feltételei:

1. 10-15 darabos közetgyűjtemény összeállítása és rendezése
2. Kézírt írott észlelési napló készítése (nem másolása), amely tartalmazza:
 - a terepgyakorlaton végzett ásvány- és közethatározási vizsgálatok leírását és eredményeit,
 - a lelőhelyek, feltárások környezetének (pl. szálkőzet, sűrű törmelék), morfológiai sajátosságainak leírását,
 - a hallgató szakmai meglátásait, észrevételeit, tapasztalatait,

Az anyagok leadásának határideje a terepgyakorlat utolsó napja.

Szükséges eszközök:

- kalapács (legalább 0,5 kg súlyú, feje lehetőleg stabil legyen)
- védőszemüveg
- jegyzetfüzet
- minták csomagolásához újságpapír
- a közetek és ásványok feliratozásához címke (fénymásolni)
- mintagyűjtő zacskó (legalább 20 db), nedves mintáknál, hogy a címke ne ázzon el 2 db szükséges.

A jegyzőkönyv elkészítése nem szépírási és másolási gyakorlat. Az egyforma jegyzőkönyvek kizárásra kerülnek. Elkészítéséhez az oktatóknak a kiadott ábraanyaghoz kapcsolódó terepi magyarázatainak jegyzetelése hasznos kiegészítésül szolgál.

Általános információk:

A terepgyakorlat minden I. évfolyamos BSc (földrajz), osztatlan tanárképzésben résztvevő nappali tagozatos hallgató, valamint II. évfolyamos BSc (földrajz szakirány) nappali és levelező tagozatos hallgató számára kötelező. Önköltséges, a kötelezően befizetendő összeg csak a szállásdíjat és az autóbusz költségeit fedezi. A hallgatónak az egyéni felszerelést (beleértve a személyes használatra szánt gyógyszereket, kötszereket stb.) saját magának kell biztosítani. A Turizmus és Földrajztudományi Intézet csak a szakmai munkához szükséges felszerelést tudja biztosítani. A hallgatók anyagilag felelősek az általuk használt intézeti műszerekért, eszközökért. A fokozott balesetveszély miatt a terepgyakorlat idején minden hallgatótól felelősségteljes viselkedést várunk el. Amennyiben a hallgató viselkedése a kötelezően betartandó normákat sérti, annak a terepgyakorlatról való kizárása a következménye.

A terepgyakorlat időpontja: 2015. április 30 – május 04.

Helyszíne: Tokaji-hegység, Telkibánya

A terepgyakorlat várható költsége: 18 300 forint/fő (csak a szállás és az autóbusz bérleti költsége)

(Étkezési lehetőség van, a reggeli 480 forint, a vacsora 690 forint. A terepi feladatok miatt meleg ebédre nincs lehetőség! A reggeli/vacsora csak külön előrendelés esetén vehető igénybe! Minden más élelmiszerről a hallgatónak magának kell gondoskodni. A településen egy élelmiszerbolt van, tejet, kenyeret csak előzetes rendelés esetén vásárolhatunk!)

Minden hallgató köteles M= 1:40 000 méretarányú Zemléri-hegység (észak) turistatérképet hozni!

Indulás autóbusszal: 2015. április 30-án 7 órakor, a Városi Stadion és a kollégium közötti parkolóból (gyülekező fél órával korábban, mert az intézetből le kell hordani a felszerelést)

A visszautazás menetrendje: Az autóbusz a körülményektől függően, 9-10 óra között indul Nyíregyházára. Várható érkezés: 12 óra körül

A TEREPGYAKORLATON VÉGZENDŐ KONKRÉT SZAKMAI FELADATOK

I. Térkép- és vetülettan I-II., illetve Általános természeti földrajz I-II. tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok

(Egy csoport 3 részre osztva: rotálva vált 3 óránként)

1. csoport:

1. feladat: útvonalpontok átmásolása a térképről saját térképre:

Telkibánya, oktatóközpont – Ósva-völgy Kutyaszorító - Telkibánya, oktatóközpont

Táv: 7,9 km; Szintemelkedés: 101 m

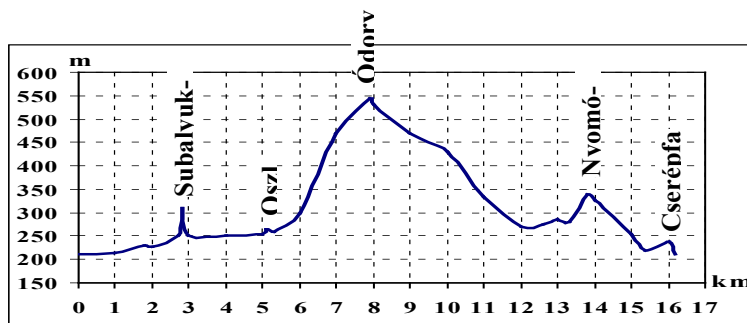
2. feladat: és készíts egy összefoglaló útvonaltáblázatot a megfelelő paraméterekkel (Zemplén-hg. turistatérképe)

Példa: A Less Nándor Emléktúra (Bükk-hg.) 16 km-es távjának összefoglaló táblázata

Útvonal	résztáv (km)	össztáv (km)	részszint (m)	összszint (m)	jelzés
Cserépfalu, iskola – Hór bejártata	2,12	2,12	20	20	S+
Hór eleje – Subalyuk	0,69	2,81	83	103	K+
Subalyuk – Oszla	2,26	5,07	15	118	K+
Oszla – Ódorvár	2,79	7,86	285	403	K+; KL
Ódorvár – bükkzsérci műút	4,7	12,56	0	403	K+
bükkzsérci műút – Nyomó-hegy	1,4	13,96	87	490	Z
Nyomó-hegy – Cserépfalu, iskola	2,31	16,27	18	508	P

3. feladat: Készíts az útvonalról szintvonalas metszetet

Példa: A Less Nándor Emléktúra (Bükk-hg.) 16 km-es távjának szintvonalas metszete

4. feladat: Látrajz vagy láthatósági metszet készítése

Készíts a Kutyaszorítóból 3 részből álló láthatósági metszetet vagy vázlatos látrajzot.

Segédlet: http://www.sci.u-szeged.hu/eghajlattan/pdf/terk-kart_gyak-7_10.pdf

5. Túravezetés: 2 fő/4-500 m; adott terepi ponton (2-3) - irányszög mérése,

2. csoport:

1. feladat: a tábor területén teodolittal körbemér egy kijelölt 500 m körüli területet.

2. feladat: GPS segítségével beméri a leendő talajminta-vételezés helyét

3. csoport: Egy talajfúrás fizikai-kémiai paramétereinek terepi meghatározása

1. feladat: Mintavételezés talajfúróval lehetőség szerint talajvíz-szintig vagy 3 m mélységig.

2. feladat: 50 centiméterenként mintavételezés

3. feladat: A talajminta makroszkópos leírása, pH-mérés, szín meghatározása, mésztartalom meghatározása, fizikai talajféleség leírása

Szükséges eszközök:

- színtező műszer,
- GPS-, tájolók különböző típusai,
- katonai- és turistatérképek,
- gördülő távolságmérő,
- és a szerkesztéshez használatos egyéni eszközök.
- Talajfúró és egyéb talajvizsgálati eszközök

Részjegy:

II. Éghajlattan I. tantárgyból, illetve Általános természeti földrajz I-II. tantárgyához kapcsolódó feladatok

1. feladat: Mikroklíma mérés három (5-5 fős) csoportban. A csoportok meghatározott időben állomást váltanak (12 és 14 órakor). Utolsó mérés: 16 órakor

A mért adatokat grafikusán fel kell dolgozni és minimum 1 oldalon szakmailag ki kell értékelni.

Szükséges mérőeszközök: Fuess-rendszerű állomási hőmérő, Fuess-rendszerű maximum-minimum hőmérők, Assmann-rendszerű aspirációs hőmérőpár, Campbell-Stokes-féle napfénytartammérő, Barométer, Hajszálas higrométer, Kézi kanalas szélesség, illetve szélútmérő

Egyéb anyagok: előre elkészített táblázatok, milliméterpapír (min. 6 db), körző, vonalzó, színes tollak, A/4-es méretű rajztábla

A, Az állomási hőmérőkkel mért adatok grafikus feldolgozása:

B, A Fuess-rendszerű maximum hőmérőkkel mért adatok grafikus feldolgozása:

C, A Fuess-rendszerű minimum hőmérőkkel mért adatok grafikus feldolgozása:

D, A légnyomási adatok grafikus feldolgozása:

E, A relatív páratartalom grafikus feldolgozása:

F, A mért szélességek és szélirányok grafikus feldolgozása:

G, Napfénytartam:.....

H, Felhőzet oktákban:.....

A mérési adatok kiértékelése:

2. feladat: Vízhozam mérés (minden csoportnak el kell végezni!)

Szükséges eszközök, anyagok: mérőszalag, egyenes vonalzó, jegyzetfüzet, térkép, milliméterpapír, szerkesztő eszközök, zsebszámológép

A terepen mért adatok felhasználásával meg kell szerkeszteni a mért mederkeresztmetszet méretarányos rajzát, majd ki kell számolni a vízhozamot.

A, A mederkeresztmetszet méretarányos rajza:

A-patak vízhozama:.....

Részjegy:.....

III. Szakmai feladatok földtanból

Földtani vizsgálatok

1. feladat Földtani térkép használata

Az *M 1: 100 000 méretarányú Gönc földtani térképlap*, a Zempléni Tájvédelmi Körzet monográfia *Fejlődéstörténet, földtani felépítés, földtani értékek* fejezete és a *turistatérkép* segítségével adja meg a Telkibánya környéki kőzetformációk, tagozatok jellemző kőzeteit és elterjedési területét

Baskói Andezit Formáció

jellemző kőzet:

elterjedés:

Baskói Andezit Formáció, Telkibányai Kálimetaszomatit Tagozat:

jellemző kőzet:

elterjedés:

Szerencsi Riolittufa Formáció, Pusztafalui Riodácit Tagozat

jellemző kőzet:

elterjedés:

Szerencsi Riolittufa Formáció, Pálházai Tagozat

jellemző kőzet:

elterjedés:

Szerencsi Riolituffa Formáció, Kishutai riolit Tagozat
jellemző kőzet:
elterjedés:

Szerencsi Riolituffa Formáció, Füzérkomlói Tagozat
jellemző kőzet:
elterjedés:

Szerencsi Riolituffa Formáció, Kékedi Tagozat
jellemző kőzet:
elterjedés:

Erdőbényei Formáció Rátkai Kvarcit Tagozat
jellemző kőzet:
elterjedés:

Vizsolyi Riolituffa Formáció
jellemző kőzet:
elterjedés:

Amadévári Andezit Formáció
jellemző kőzet:
elterjedés:

2. Vulkáni formakincs vizsgálata

A terepen elhangzott információk alapján írjon példát a következő paleo vulkáni formák előfordulásaira:

Kaldera:

Riolit lávadóm:

Riodácit lávadóm:

Szubvulkáni andezittest:

Andezit lávaár:

Riolit ártufa takaró:

Rétegvulkáni szerkezet:

3. Feltárások vizsgálata

A feltárásokban felismerhető szerkezeti elemek felismerése, dőlés és csapásirányok meghatározása freibergi típusú bányászkompasszal.

oszlopos elválás:

pados-lemezes elválás:

rétegzettség:

vetősík:

telér:

4. Kőzetgyűjtemény összeállítása

Cél egy min. 10-15 db-ból álló szakszerűen begyűjtött és jellemzett minta sor összeállítása

Kőzetek: pl. riolittufa, konglomerátum, riolit, perlit, dácit, andezit, kvarcit,

Ásványok: pl. kvarc, kalcedon, barit, adular, jarosit, limonit, goethit, pirit, gipsz

Részjegy:.....

Egyéb feladatok, megjegyzések:

Gyakorlati jegy:

.....

szakmai felelős